

TGC II. KÜRESEL ISINMA KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından ilki 7 Mayıs 2008 tarihinde düzenlenen “Küresel Isınma Kurultayı”nın ikincisi 7 Mayıs 2009 tarihinde gerçekleştirilmiş ve geleneksel hale gelmiştir. Tesco Kipa'nın katkılarıyla düzenlenen Kurultay'da bu yıl “Küresel Isınma ve Ekonomi” konusu tartışmaya açılmıştır ve 2 ayrı oturumda toplam 11 panelist konu ile ilgili olarak sunumlar yapmıştır. Çok sayıda kurum, kuruluş ve kişinin destek verdiği kurultaya toplam 550 kişilik katılım olmuştur. Katılımcılar da forum bölümünde görüşleriyle katkıda bulunmuşlardır.

Kurultay sonrasında panelistlerin sunumları ile katılımcıların görüşleri dikkate alınarak bu sonuç bildirgesi hazırlanmıştır.

Küresel iklim değişikliğinin insanlığın karşılaştığı en büyük ekolojik sorun olduğu konusunda herkes hemfikirdir. Günümüze kadar ortaya çıkan hava, su, toprak kirliliği gibi sorunlar daha çok yerel ya da bölgesel düzeyde kalmıştır. Ancak küresel ısınma ve buna bağlı olarak ortaya çıkan iklim değişikliklerinin olumsuz etkileri değişik ölçülerde olsa da tüm dünyada hissedilmektedir. Uzmanlar iklim değişikliğinin etkilerinin önümüzdeki yıllarda da artarak devam edeceği konusunda uyarılar yapmaktadır. Hukuk, iş, sağlık, medya, bilim, sosyoloji, politika, turizm, tarım, ormancılık, inşaat, vb sektörlerdeki kurum ve kuruluşlar da bu değişimin olumsuz etkileri ile yüzleşmek zorunda kalacaktır.

Küresel iklim değişikliği gezegenimizdeki ekolojik dengeleri değiştirmekte ve tehdit etmektedir. Ancak bu konu geri planda kalmakta ve ekolojik dengelerdeki değişikliklere bağlı olarak oluşacak olası ekonomik kayıplar daha çok tartışılmaktadır. Daha birkaç yıl önce iklim değişikliğinin olup olmadığı tartışılırken, günümüzde bu olgu herkes tarafından kabul edilmiştir. Ancak küresel ısınmaya sebep olan sera gazlarının azaltılması için atılacak adımların ekonomik maliyetleri öne sürülerek gerekli önlemler yeterince alınmamaktadır. Böylece iklim değişikliğine bağlı olarak çeşitli sektörlerde gerçekleşen ya da gelecekte ortaya çıkacak ekonomik kayıplar konunun odak noktasına yerleşmektedir.

Küresel iklim değişikliğinin ekonomik boyutu olduğu ortadadır. Ancak küresel iklim değişikliği ve ekonomi ilişkileri karşılıklıdır. Öncelikle küresel iklim değişikliği olaylarının temelinde insanların doğadan sınırsız olarak yararlanmaları yatmaktadır. Ekonomik gelişmenin bir göstergesi olan gayri safi milli hasılların yıllık seyri ile atmosferdeki CO₂ konsantrasyonları karşılaştırıldığında bu durum daha iyi anlaşılmaktadır. Son 40 yıl içindeki ekonomik krizlerden sonra CO₂ konsantrasyonlarında azalmalar olduğu bilimsel olarak ispatlanmıştır. Bu durum insanlığın doğayı tükenmez bir kaynak olarak görmesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim doğadaki ekolojik süreçler ve döngüler ile oluşan maddelerin “doğal kaynaklar” olarak isimlendirilmesi de bu durumun ispatıdır. Özetle küresel ısınmanın temelinde ekonominin olduğu herkes tarafından kabul edilmelidir.

Açıklanan bu gerçeğe rağmen günümüzde ekonomik kaygılar sebebiyle gerekli önlemlerin alınmaması ya da insanların gelir düzeylerindeki azalmalar nedeniyle konuya ilgi duymaları ilginç bir çelişkidir.

Küresel iklim değişikliğinin insanların refah düzeylerinde de azalmalara yol açacağı ortadadır. Özellikle 2008 yılında ortaya çıkan ve etkisini halen sürdüren küresel ekonomik krizin de etkileriyle konunun ekonomik yönü daha fazla ön plana çıkmaktadır. Bir bakıma “çevre mi, kalkınma mı?” ya da “ekoloji mi, ekonomi mi” ikilemleri arasına sıkışılıp kalınmaktadır.

Ekonomiyi ön planda tutan görüşlerde “bekle ve gör” yaklaşımı hakimdir. Yani iklim değişimine hala şüpheli yaklaşılmakta ve bugünden önlem almaktansa öngörülen sorunlar ortaya çıktıktan sonra önlemlerin alınması gerektiği düşünülmektedir. Ancak küresel ekonomik krizde 2 ay içinde (Eylül-Ekim 2008) bankacılık sektörüne 2 trilyon dolarlık uluslararası kurtarma paketi bir çırpıda oluşturulmuştur. Konu diğer bir küresel sorun olan iklim değişimine gelince ise pazarlıklar nedeniyle önlem alma süreci uzamaktadır. Küresel iklim değişikliğinin yanlış algılanması da bu konu üzerinde etkilidir. Örneğin Ülkemizde iki yıl üst üste yaşanan kuraklıklardan sonra 2009 yılının yağışlı geçmesi küresel ısınma hakkında soru işaretleri oluşmasına neden olmuştur. Halbuki küresel ısınma havaların sürekli ısınması değildir. Küresel ısınma iklimlerde düzensizliklere yol açmaktadır ve bu yılki yağışlar da iklimlerdeki düzensizliğin göstergesidir. Gerçekte bu süreç iklim değişikliği olarak değerlendirilmelidir.

Ekonomik kaygılar bazı etik olmayan önerileri de gündeme getirmektedir. Örneğin CO₂ salınımlarını azaltmaktansa küçük Pasifik ada devletlerinin boşaltılmasının daha ekonomik olacağı gibi öneriler ortaya atılmaktadır. Birleşmiş Milletler de sürekli olarak, küresel ısınmanın neden olacağı iklim değişimlerinin, hükümetlerin önlem almaması durumunda, barınma, beslenme ve temiz sudan mahrum kalma riski bulunan milyonlarca kişinin temel haklarını tehdit ettiği uyarısında bulunmaktadır. Uzmanlarca küresel iklim değişikliğinin “iklim göçmenleri” yaratacağı öngörülmektedir. Diğer bir deyişle, küresel iklim değişikliği ile mücadelede başarısız olmak, sadece gelecek nesillere yardımcı olmamak değil aynı zamanda zayıflamış bir durumda olacak olan gelecek nesillere daha da kötüleşmiş bir problemin zararlarını havale etmek demektir. Konuya sadece insan hakları boyutundan değil, doğada yaşayan diğer canlıların da haklarını düşünerek yaklaşmak gerekmektedir. Çünkü kendini koruyamayacak ve uyum sağlayamayacak yerlerde yaşayan bitkiler ve hayvanlar için küresel iklim değişikliğinin bir soykırıma neden olacağından korkulmaktadır. Nesli tükenme tehlikesi altındaki canlıların hakları ise hiç gündeme gelmemektedir.

Küresel ısınma ve iklim değişikliğine karşı önlem alınmasından hareketle 1997 yılında Kyoto Protokolü imzalanmıştır. Uzun tartışmalardan sonra 2009 yılında Türkiye de bu protokolü kabul etmiştir. Protokol özetle CO₂ emisyonlarının azaltılmasını öngörmektedir. Ancak gözden kaçan bir nokta protokolün “karbon borsası” kavramını getirmesidir. Karbon borsasının ekonomik bir önlem olması nedeniyle uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Kyoto Protokolünün misyonu

2012 yılında tamamlanmaktadır. 2009'de Kopenhag'da yapılacak toplantı ile küresel iklim değişikliği ile mücadele için yeni yol haritaları oluşturulması planlanmaktadır. Ancak Kopenhag toplantısından önce Poznan'da yapılan ön hazırlık toplantılarında ekonomik kaygılar nedeniyle sonuç alınamamıştır.

Küresel iklim değişikliğinin her iki tarafı da korku politikaları ile sonuç almaya çalışmaktadır. Bir taraftan Dünya'nın sonunun geleceği iddiaları ortaya atılırken, diğer taraftan alınacak önlemler nedeniyle oluşacak ekonomik kayıpların refah düzeyini azaltacağı yorumları yapılmaktadır. Halbuki Dünya genelinde Sera Gazı Emisyonlarının yüzde 20 azaltılmasının maliyetinin Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla'nın yüzde 1'inden de az olacağı hesaplanmaktadır. Ancak iklim değişiminin yol açtığı ekonomik kayıplar göz ardı edilmekte ya da olduğundan daha az gösterilmeye çalışılmaktadır. Tarımda kuraklığa bağlı olarak azalan rekolden kaynaklanan ya da şiddetli yağışlar sonucunda oluşan kayıpları hesaplayabilirsiniz. Turizm gelirlerindeki azalma tahmin edilebilir. Ancak nesli tükenen bir canlının bedeli nedir? Felaketlerle zarar gören doğal ekosistemlerin fonksiyonlarını eski haline getirmek için yapılacak harcamalar dikkate alınıyor mu? Cevabı hayır. Dolayısıyla iklim değişiminin oluşturduğu gerçek ekonomik kayıplar hesaplanamamaktadır.

Dünya ekonomisi son 50 yılda 7 kat büyümüştür. Bu gelişme ile paralel giden atmosferdeki CO₂ miktarı da her yıl 2 ppm kadar artmaktadır. Ve 2009 yılında 387 ppm'e ulaşmıştır. Hava koşullarında sürekli rekorlar kırılmakta, daha sıcak ve kurak yazlar yaşanmakta, ya da sel felaketleri, fırtınalar bir öncekisinden daha büyük olmaktadır. Bütün bunların temelinde daha fazla tüketmeye dayanan ekonomik anlayışının, fosil yakıtlara dayanan enerji üretiminin olduğu inkar edilemez bir gerçektir.

Küresel iklim değişikliği hiç şüphesiz ekolojik ve ekonomik bir sorundur. Geçmişte hızlı ekonomik kazançlar uğruna yapılanlar gelecekte büyük ekonomik kayıplara ve daha önemlisi büyük ekolojik felaketlere yol açabilecektir. İklim değişikliğinin önlenmesi için atılabilecek adımların başında aşırı tüketime dayanan ekonomik anlayışın değiştirilmesi gelmektedir. Bunun için doğanın insanlara sunduklarına zarar vermeden ve ekosistemlerin yapısını bozmadan gelişme sağlayabilmek için "sürdürülebilir kalkınmaya" önem verilmelidir.

Gerek ülkemizde gerekse tüm dünyada küresel iklim değişikliği ekonomiden hukuka, turizmden ormancılığa, tarımdan inşaata, enerjiden otomotive kadar tüm sektörlerdeki politikalarda dikkate alınmalıdır. Bireylerden şirket yöneticilerine ve politikacılara kadar herkes üzerine düşenleri yerine getirmelidir. Üstelik sorun sadece küresel iklim değişikliği değildir. Günümüzdeki gibi aşırı tüketime dayanan ve doğayı dikkate almayan ekonomik yaklaşımlar gelecekte adı küresel ısınma olmasa da bugünden öngörülemeyen bambaşka ekolojik, sosyal veya politik sorunlara yol açabilecektir.

Küresel ısınmaya karşı alınabilecek önlemler ortadadır. Bireyler öncelikle alışkanlıklarını ve yaşam biçimlerini değiştirmelidir. Daha az tüketmek ve sosyal sorumluluk sahibi olmak küresel ısınma ve diğer çevresel sorunların azaltılmasına önemli katkı sağlayacaktır.

TÜRKİYE GAZETECİLER CEMİYETİ
TURKISH JOURNALISTS ASSOCIATION

Şirketler sadece kâr odaklı ekonomik anlayışlardan vazgeçmelidir. Verimlilik ve sürdürülebilir ekonomik gelişmeye önem verilmelidir. Medyaya özellikle eğitim ve bilinçlendirme ile kamuoyu oluşturma konusunda büyük görevler düşmektedir.

Politikacıların da ellerinde küresel iklim değişikliğine önlem alabilmek için vergiler, teşvikler, cezalar, yeşil etiketleme gibi yöntemler ile yaptırım gücü mevcuttur.

Sonuç olarak, insanlık olarak yol ayrımındayız, ya sonunu düşünmeden bencilce doğayı tüketmeye devam edeceğiz ya da “yaşamımıza sahip çıkacağız”. Karar bizim, ama sonuçları ile yüz yüze kalacak olan gelecek kuşaklar...

TGC II. KÜRESEL ISINMA KURULTAYI BİLİM KURULU (Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, Doç. Dr. Doğanay Tolunay, Doç. Dr. Barbaros Gönençgil)